

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszáradására
vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 11.

Aratóünnep.

(Dr. H. L.) Ki mint vet, úgy arat. Régi közmondás, jó is, csak az a kár, hogy ma már igen kevés esetben igaz. Ami igazán becses és szép, a mai világban egymás után mulja idejét. Más viszonyok, más emberek. Szánt, boronál, vet, izzad, fárad, szenved, aggódik és bizakodik a gazdálkodó, a földműves. Ha ur, ha paraszt. Akár napszámos, vagy béres, akár módos gazda, akár közepes vagyonu földesur. Mind dolgozik a maga módja szerint kora reggeltől késő estig vesződséges, veritékes munkával, de szeretettel is, hiszen szíve hozzánőtt a földhöz, amelyen kenyere terem, a melyen fölnovekedett s amelybe egykor majd eltemetik. A vérbeli magyar mágnások is így gondolkodnak, mert ők is földműveseknek vallják magukat. És ahogy fejlődik a termés, amint zsendül a vetés, úgy nőnek a föld munkálóinak reményei is. A cselédsorban élők számítgatják, mekkora részt kapnak és tervezgetik, mire lesz jó az egy-két garas. Sokféle elsőrendű szükséglete van a szegény embernek. A kiscgazda talán adósságai törlesztését várja a jó aratástól, hogy a telegkönyv teherlapjáról valamicskét töröltethessen. Hát még a földesur! Annak van legtöbb gondolkodni valója és a mai kedvezőtlen gazdasági viszonyok mellett legtöbb adóssága. Gyermekevelés, ház-

vezetés, társadalmi kötelezettségek, rossz esztendő, régi terhek sok álmatlan éjszakát okoznak a keresztény magyar földbirtokosság zömének.

És milyen hamar tönkretesz a számadást, a tervezgetéseket egy nap, sokszor egy-két óra. Talán a jég, talán az árvíz, az aszály, vagy a tűz. De vegyük a legjobb esetet, amikor csakugyan bő, jó a termés. A legőb esetben akkor is kevés jut beüle annak, aki dolgozott, vesződött vele. A termésnek ilyen esetben nincsen ára. Erről gondoskodik a kedves börze. Ami kevés végre befolyik a gabonáért, abból részt kér az uzsora, a falusi bolt, amely éppen nem szövetez, a váltó, az obligáció, részt követelnek a takarékpénztárak és hitelintézetek, amelyek közt korszakunk a keresztény intézmény és kivétel a méltányos keresztény szellem; a gépgyárak, az elvesztett és nem mindig igazságos pörök, no és talán nem egyszer könnyelműen keletkezett kiadások, a szükségtelen költségek is. Summa summarum, ezek bizony a termés silány árából sok garast, sok veritékcseppet elvisznek. No hát, az arató, aki vet, vagy úgy arató, ahogy vetett? Bár úgy volna. A fizikai, az ekonóm munkát ő végzi, ő arat, ő nyomtat, ő csépel, csak hogy másnak, nem pedig a maga előnyére.

Könnyen beszél, aki nem kaszál. Aki nek az ekevas, a borona, a kapa, a kasza, a föld, a termés, a gazdálkodás is csak üzlet. Vállalat, spekuláció, nyereszkesedés, gseft és rebach. Toll, csont, rongy és

ócskavas, pántlika, rőf, bolt, pálinkamérés. korcsma után következik a földbirtokosság, aztán a bank, ezekkel együtt a képviselőség, az ordó, meg a nemesség. Az ilyen szellem hívei mindig aratnak, akkor is, ha nem vetettek. Ha nem a mezőn, hát a pult mellett, vagy a büróban, a börzén, pénzpiaczon, vagy talán a falusi licitációkon. Ahogy éppen fordul az élet. Nekik sokszor van aratásuk télen is, nyáron is, mert az ő mezejükön akkor is van mit betakarítani és bezsebelni, amikor nem értek rajta kalászok.

Mégis, kik ünneplik munkásaikkal legszebben az aratást? Éppen most van itt az ideje. Szívesen följegyezzük, hogy már az új földesurak között is akadnak, akik birtokukon, bérletükön maguk köré gyűjtik az arató népet ünneplésre, barátságos beszélgetésre, magyaros parolára, áldomásra. Ez azonban még nem ad jogcímet apró demokrata lapocskáknak arra, hogy a tradicionális magyar földbirtokos osztályon rugmassanak. Nem igaz ugyanis az, hogy az új földesurak manap már ezen a téren is leczkét adhatnának a keresztény földesuraknak. Spekulálni és földet, földmunkást egyaránt kiszarolni, azt jól tudhatnak az új elemek. Meg is tarthatják a tudományukat maguknak. De földet művelni, földbirtokot kezelni és a cselédnappal banni sohasem tudhatnak úgy, mint a fajmagyar földesurak. Ehhez sem türelmük, sem véralkatuk, sem lelki világuk nincsen. Példa rá az idejű dunántúli aratósztrájk. Mindenütt

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Gondolatok a leánynevelés köréből.

I.

A többek között Leibnitz, midőn az emberi nem reformálásának nagy gondolatával foglalkozott, hosszas és komoly megfontolás után arra az igazságra jutott, hogy az ember jövő boldogsága ifjúkori nevelésétől függ. Különösen a női nem helyes nevelése játszik fontos szerepet a bir nagy fontossággal a társadalmi életben. Alapkö az az épületnek nevezhető kisebb társadalomban, a családban. Valamint az erőt, egységet és összetartást kölcsönöz az épületnek s az egésznek terhet magán viseli, úgy a családnak is a nő. az annya s annak helyes alapokra fektetett nevelése adja meg a kellő szilárdságot s biztosítja annak békés és életerős fenmaradását és virágzását. Igaz ugyan, hogy a férj és a nő együttesen alkotják a családot, s hogy a férj mint a háznak ura gondoskodik annak jólétéről, de mégis csak az

anya teheti ezen jólétet állandóvá. Az ő lelki tisztasága és körültekintő gondossága teremti meg a csendes családi életet, erőlelkűsége képesíti arra, hogy szelid megnyugvással és türelemmel viselje mindazon gondokat, melyek rá, mint a család anyjára neheznek. A nő nemes kedélye teszi széppé a házi tűzhelyt s áraszt csendes, boldogító örömeket a fölé; szívének szeretete karolja át a család minden egyes tagját s honosít meg annak szűk körében kedélyességet, bizalmasságot és ártatlan vigaszt.

Az anya működésének központja tehát a család, a családi otthon megteremtése első és legszentebb kötelessége. S hogy ezen nemes feladatának megfelelően egyéni kedvességén, rátermettségén kívül személyi ügyességre és kellő műveltségre van szüksége. A művelt anya a háznak legszebb éke, állandó disze, ha műveltségének zománczát az erényesség, szívjóóság és az alázatosság képezik. Gondossága kiterjed családjának minden szükségletére, legfőbb törekvése oda irányul, hogy mindenkit boldoggá és megelégedetté tegyen. Mindőn a jelent elren-

dezi, előrelátását a jövőre irányítja. Fekőlt szelleme a rá bízottak lelki életéről sem feledkezik meg. Különösen gyermekeinek jó nevelése egyik legszebb kötelessége s legmagasztosabb feladata: jellemes férfiakat és erényes nőket nevelni; féfiakat, kik istenfélők, nőket, kik a szorgalom, munkásság és a szerénység mintaképei legyenek. A művelt nő emellett méltó és okos társa az őt támogató, nemes gondolkozású és magasztos szellemű férfinak, a kit boldoggá tenni ép oly fontos kötelessége mint gyermekeinek nevelése.

A művelt nő felfogja tehát kettős hivatását. Tudja és érzi, hogy mint anyának első kötelessége gyermekeinek gondos nevelése és mint házi asszonynak a család szerencséjének és jólétének biztosítása. Megérti az örökké való bölcs gondviselésnek hívó szavát, mely, midőn őt a család urnőjévé avatta, egyszersmind kötelességévé tette, hogy annak minden egyes tagját megelégedetté, erényessé s ez által boldoggá tegye. S a gondviselés ezt nem kötötte sem magas álláshoz, sem ranghoz. A

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Fő-utca.

(Uri Casinó-épület)
TELEFON 520.

angol divatszabó cég

■ Szövetek és bélések méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szereshetők be. ■

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — **Női kosztümök**, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

a bérletekben ütött ki, a bérlők pedig kilenczvenkilencz százalékukban nem keresztények voltak.

Beszélhetnek, firkálhatnak a napkeletiek a latifundiumok, a mágnások, papok ellen, amennyit akarnak. Pedig ők sokat akarnak. Szídhaják a dzsentrí elhetlenségét és életképtelenségét, annyi mindig meczáfolhatatlan tény marad, hogy kordialis viszony csak keresztény, fajmagyar birtokososztály és alkalmazottai között fejlődhetik ki. Vannak sajnálatos kivételek, de a szabály mégis szabály marad mindig. Akinek családja ott él a nép között, ivadékról-ivadékra bár kastélyban lakják is, míg amaz kunyhóban, vagy cselédlakásban, akiket a kegyurasági templom keresztutja, az évszázados park kriplája köt nemzedékről-nemzedékre egy-egy falu népéhez, amelyből dajkájuk, sok játszópajtásuk, hűséges környezetük származik, már azokat csak jobban szeretik munkásaik, cselédek, aratók, napszamosaik, bármennyi gyarlóság lakják is bennök, mint a bizonytalan származású élelmes lökéseket, akik pénzükért földet, kastélyokat, kuriákat vehetnek ugyan, de a nép szívét, szeretetét meg nem vásárolhatják.

Elismerésünket fejezzük ki ismételve is az új földesuraknak, akik aratóünnepet tartanak a néppel. Arrogáns képzelődés volna azonban az egyébként követendő példák alapján azt állítani, hogy a keresztény birtokos közönségnek most már kordialis talaja és jogzime sincs, miután a népek mindegy, ki adja az adomást, a fő az, hogy minél jobb legyen. Nem igaz. A nép azzal tud igazán lelkesedni és ünnepelni, akivel együtt dolgozott. Ezt régi földesuraival megtette, mai napig is megteszi. Az új földesurak azonban ritka kivétellel csak számítanak, kalkulálnak, gründolnak. A vérbeli föld-

birtokos munkálkodásához azonban sem kedvük, sem érzékük nincsen. Már csak ezért sem fognak munkásnépük, cselédségük szívéhez soha hozzányúlni.

A bihari választás.

Szokoly Tamás megkezdte a választókerület bejárását. Tegnapelőtt Paptamási, Nyüved, Kismarja, Vajda és Pelbárhida községekben mutatkozott be a választóközönségnek, tegnap pedig Fugyi, Fugyivásárhely, Alpár, Borzik, Farnos és Fegyvernek községeket járta be. A jelölt programbeszédet mondott, a helyzetet pártállását ismertette. A nép a sürgős mezői munka mellett, a rekkenő hőségben is mindenütt szívesen fogadta a jelöltet s fejtegetéseit érdeklődéssel hallgatta. Szokoly pártja napról-napra nő. Rigó Lajos kortesei türelmetlen felekezeti jelszavakkal dolgoznak, a szenvedélyeket veszedelmesen elmérgesítik. A református lelkészek éppen nem igyekeznek a népet mérsékelni. Az erőszakos eszközök s a lelketlen izgatás a helyzetet helyenkint késhegyig kiélesítik.

A politikai válság.

A válságban ismét a vezérő bizottság vette át a vezető szerepet.

Most könnyű szerepe volt a bizottságnak egy ponton, a kormány megsemmisítő rendeleteivel szemben tanúsítandó eljárás dolgában. Egyszerűen rámutatott Pestmegye eljárására. Az ország első megyéje valóban méltónak mutatkozott erre az elnevezésre. A nemzeti eszmék mellett rendületlenül kitart s tisztviselői mögött erős támogatást szervez.

Hentaller Lajosról is érdekes hír jár: azokat az intézeteket, a melyeknél a kormány pénze el van helyezve, figyelmeztetni akarja, hogy anyagi felelősség terhe mellett ki ne adjon a kormánynak egy fillért se. Ezt a rendszabályt azonban a vezérőbizottság egyelőre túlságosan radikálisnak találja.

Igen szimpatikus ötlet volt Justh Gyula zágrábi utazása.

A horvátok közt erős mozgalom van Bécs ellen, a magyar törekvések mellett, de a mozgalom még nem jutott felszínre. Justh Gyula utja ezeket a magyarbarát elemeket lesz hitvatva kiváltani.

Szivák a kiválásról.

Szivák Imre, a szabadelvűpárt kilépni kívánó frakciójának egyik vezetője ma a frakció céljairól és a kilépés szükségességéről cikket írt Tisza lapjába. A cikket a lap rosszaló kommentárral kíséri. Szivák cikkének rövid kivonata ez:

A cikkirő a közjogi radikálizmussal szemben szükségesnek mondja egy-egy mérsékelt 67-es párt alakulását, amely a tulzókat ellen-sulyozza, de a szabadelvűpártot erre a célra alkalmatlannak találja. A 67-es pártok helytelenül vannak elhelyezve, mert bár többségük van, a 67 mégis a háttérbe szorul. Miképen lehet tehát a 67-esek tömörülése? Tisza szerint, ha létre jön valami »a kibontakozást segítő új alakulás«, úgy a szabadelvűpárt is beleolvadhat, különben pedig kötelelessége az ellenzéki álláspontra. Ez cikulus vitiosus, mert éppen a szabadelvűpártnak ez az állásfoglalása akadályozza a kibontakozást. A koalíció önmérséklésével képzelhető csak kibontakozás. Am hogyan várhatunk mérséklést a többségtől, ha vele szemben áll egy nagy, ellenséges hangulatu párt és lesi a leszerelés pillanatát. A cikkirő a pártnak a koalícióból való különmaradását szükségesnek mondja. De szükséges az is, hogy a párt ne azonosítsa magát a kiegyezési mű végrehajtásában történt inkorrekt-ségekkel. A 67 egyedül ma már nem program. Részletes társadalmi- és egyéb reformokból való programokra van szükség, ezt pedig nem lehet, mert a párttagok nézetei nem egységesek. Tehát, hogy ilyen mérsékelt, hatásos programu párt jöjjön létre, szükséges a frakciónak a szabadelvű pártból való kilépése. Rosszalja a cikkirő a törvénytelen

fenkölt gondolkozásu, erényes s a kereszténység szellemében, a tökéletesség útján haladó hithű anya, kinek legfőbb gondját az képezi, hogy gyermekeit valódi jó nevelésben részesítve az életre előkészítse, teltalánató nemcsak a főúri palotában hanem az egyszerű kunyhóban is. S ez szükséges is, mert a gyermeknek első nevelője az anya. Csak a boldog gyermekkori évek elmúltával veszi át a tanítónő, az iskola a nevelő szerepet, hogy az anyának közreműködésével tovább vigye, tökéletesítse azt.

Magasztos, de nehéz feladat nehezedik a tanítónő vállaira, midőn arra vállalkozik, hogy a kicsinyeket oktassa és nevelje, Istentől kijelölt földi és ökkévaló rendeltetésük elérésére akar segédkezni nyújtani. Az ő finom tapintatától függ, hogy e leányokból művelt, erényes és szeretetreméltó lények váljanak, az ő hivatása megtanítani őket a művészetek művészetére, hogyan lehet egy családot boldoggá tenni. — Ebből látható, hogy nem másodrendű kérdés, hogy minő iskolára bizzuk gyermekeink nevelését, mert csak az erényességgel párosult műveltség képesítheti őket az élet különféle viszontagságainak kitartó elviselésére. Az ilyen anya férje és gyermeke iránt való szeretetéből

megéledkezik saját «Én»-jéről, le tud mondani mindenről, minden áldozatra kész. Vallásos nevelése képezi a helyes iránytűt az élet utain s ez tekintetét az ég felé irányítja, ahonnan biztos vigaszt remél.

Duganloup a következő gyönyörű szavakkal rajzolja ezt a anyai szeretetet: «Mi az anyai szeretet? — Ugy mond. — Ki írhatja le annak erejét, gyöngédségét és magasztos voltát? Nem az apa, hanem az anya műveli gyermekének lelkét s ő a szenvedés napjaiban leghűbb ápolója. Hány és hány titkos gond, keserű fájdalom kínozza? Álmatlan éjeken égető könny pereg le arcán?» — Két forrásból fakad a keresztény anyának fájdalma: egy természetes és egy természet-főlötűből. — Természetes fájdalmat érez, ha magzatját baj érte, de bár éjeken át virrasztott is a beteg ágya mellett, nem zúgolódik, nem nyílik panaszra ajka. S a nehéz megróbáltatások közepette, ha a rideg és kérlelhetetlen halál kioltja életét annak a kiért élt és annyit fáradozott, hányszor lehet látni, hogy az apa segemmisülve összerokad nagy fájdalmában, a jámbor és vallásosan nevelt anyát azonban a legiszonyabb fájdalom sem képes megtörni, mert szent vallása

vigaszt nyújt s erőt kölcsönöz neki a nehéz kereszt békés elviselésére. — Természetfőlötti kinok marcangolják szívet, ha gyermeke elvesztve hitét tévutakra jut s a bűn ösvényére lép. Kimondhatatlan félelem hatja át egész valóját, midőn arra gondol, hogy gyermeke, kit annyi gyöngédséggel vezérelt az erény útján talán az örök kárhozát emésztő tűznek lesz mártaléka. De még ebben az esetben is bár szíve vérzik, mosolyt erőltet arcára, hogy férjének jogos haragját lecsilalítsa s Istenbe vetett erős bizalommal teljesíti magasztos feladatát, mint a családi tűzhelynek igazi béke-angyala.

Más helyt Dupanloup az apa és az anya között lévő szoros viszonyról szólva, így ecseteli azok benső összeköttetését: «Az apa és az anya között lévő viszony nem egyéb, mint az erőnek a gyöngédséggel, a bölcseséggel a szeretettel való párosulása.» Ezen szent kapcsolatból születik meg az erények gyönyörű összhangzata és végül a családi tűzhely szentsége és méltósága. Azonban csak a nevelés, és pedig a vallásos nevelés képesíthet férjet és nőt ily tökéletes társas életre, csak a szentség által megszentelt frigy teheti boldoggá, megelégedetté és erényessékké őket. A férj megbizik

Lithion tartalmu!

Gyógyviz és üdítő ital.

Szénsavdús.

Könnyen emészthető!

A singléri

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó hatása!

SZULTÁN-FORRÁS

Szakorvosok előkelő betegek vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják Magyarország legolcsóbb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. A SZULTÁN forrás kútkészítése: *Hollnia Béla, Eperjes* — Kapható *Kádár János* urnál *Nagyvárad*.

kormányval való összeköttetést és az általános választói jognak minden nemzeti korlátozás nélkül való követelését is. Az új pártnak feladata volna kormány és nemzet között való »tuste milieu« megteremtése. De a szabadelvűpárt együttmaradása mai formájában kompromittálja a 67-es közjogi alapot.

Pestmegye eljárása a jövőben.

Pestvármegye tegnapi ülésén törvényekre hivatkozva, visszautasította a kormány-megsemmisítő határozatát és ezzel példát mutatott az egész ország törvényhatóságának a követendő eljárásra. Egy újságíró tegnap felkereste báró Prónay Dezsőt, a pestvármegyei törvényhatósági életnek ezt a jelesét és igazi, régi stílusú, keménynyaku magyar urat és megkérdezte, vajjon hogyan képzeli a vármegye és a törvénytelen kormány közt ezután következő harcot.

— Erre a kérdésre tulajdonképpen egy anekdotával felelhetnék legtalálósabban. Az 1878-iki török-orosz háború alatt Andrassy Gyulát megkérdezték a Nemzeti Kaszinóban, vajjon lesz-e a háború. Amire Andrassy ezt felelte: »Kérdezd meg a muszka czárt, az talán tudja.« Valóban az ezután következő egészen beláthatatlanok. Reméljük a legjobbat, hogy a válság mielőbb véget ér. Azt, hogy a kormány mostani határozatunkat is megsemmisíti, nem akarom hinni. Pontosán hivatkozhatunk a törvények szövegére, napnál világosabban kimutattuk, hogy jogunk volt, amikor a meg nem szavazott önkéntes adó és ujoncz beszolgáltatását megtagadtuk, ha a kormány ezt is megsemmisíti, nyíltan és vakmerően megtagadja a törvényt.

Arra a kérdésre, hogy a tisztviselők érdekében megvédésére kiküldött tizenötös albizottság miként fog működni, báró Prónay ezt felelte:

— Esetről esetre fogjuk megállapítani a módot, hogy a jogtalanságot szenvedő tisztviselőket kártalanítsuk. Mindenesetre azonban a magyar társadalomra számítunk. A társadalom

hazafias része — és ez a legnagyobb — nem fog késni, hogy áldozatkészségét bizonyítsa. Hiszen éltünk már ilyen időkben és akkor a magyar társadalom bebizonyította, mennyire szívósan ragaszkodik törvényeihez és jogaihoz. Az ötvenes, hatvanas éveken, minden birtoikos udvarán állandóan ott tanyázott két század katonaság, hogy az adót exekválja. Még sem fizettek. Voltak, a kik évekig nem vetettek és nem arattak, csak hogy ne lehessen rajtuk az adót behajtani. Az öreg Lopreczi báró tréfái a cseh exekutorokról híresek voltak. Csikorgó téli hidegben hívta meg magához ebédre az exekutort és fütetlen szobában tálaltatott Volt egy szelidített és betanított farkasa, amelyik ott ült mellette az ebédnél. Mikor aztán a fagyoskodó exekutor a párologó peccenyéhez akart fogni, a farkas a gazda egy jelére kikapta a tányérjából a húst és a végrehajtó éhkoppon maradt. Ezek a példák, ha modernebb formában is, meg fognak ismétlődni és a társadalom ellentállása meg fog hiúsítani minden intézkedést, a mely a jogvédő tisztviselők ellen szól.

Mennyi pénze van még a kormánynak?

Hentaller Lajos, a képviselőház zárószámadási bizottságának elnöke, értekezletre hívta össze a bizottság tagjait. Ezek közül azonban csak egy jelent meg és így az értekezlet elmaradt.

Az Egyetértés tudósítójának azonban elmondotta Hentaller Lajos, hogy miért hívta össze tulajdonképpen a zárószámadási bizottságot.

— Alkotmányunk értelmében — mondotta Hentaller — a kormány pénzügyi ellenőrzésére a főszámszék és a képviselőház, illetve az általa választott zárószámadási bizottság van hivatva, mely még a főszámszéknek a működését is ellenőrzi. A képviselőházat most törvénytelenül elnapolták. A Ház tehát nem tiltakozhatik az ellen, hogy az ügyvezető minisztérium a törvényes kormányok által összegyűjtött pénzkészletet fel ne mondja és fel ne

használja. Nézetem szerint tehát a zárószámadási bizottság van arra hivatva, hogy azokat a pénzügyi intézeteket és bankokat, a hol a pénztári készletek évek óta el vannak helyezve, figyelmeztesse, hogy vagyoni felelősség terhe alatt az ott elhelyezett állami készleteket ne adják ki az ügyvezető kormánynak.

— Mennyi pénze van még a kormánynak?

Erre a kérdésre azt válaszolta Hentaller Lajos:

— 1905. év márczius 31 én állami pénzkészlet volt összesen 278.625.979 korona 59 fillér. Ebből az összegből levonandó 21.154.000 korona, mely összeg olyan 1 koronás értékben van, amelyek még forgalomban egyáltalán nem voltak.

— Hol vannak ezek a készletek elhelyezve?

	Korona
A központi állampénztár áll. pénzmaradványa	42.056.080.84
A külhivatalok pénzmaradványa	26.547.079.70
Az osztrák-magyar banknál giroszámlán	112.342.912.65
Az osztrák magyar banknál az arany-értékre szóló magyar államadósságok szükségleteinek fedezésére (márka és frankokban)	15.051.938.82
<i>Különböző intézeteknél gyűmölcsözőleg elhelyezve:</i>	
A Magyar Általános Hitelbanknál	53.071.015.06
A Budapesti Giro- és Pénztár-egylet Részvénytársaságnál	1.500.713.52
A Hazai Bank Részvénytársaságnál	1.163.235.23
A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézeténél	1.600.000.—
A Magyar Agrár- és Járadék-banknál	3.219.513.61
A Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál	1.065.899.76
Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Intézetnél	200.000.—

neje hűségében, nő szilárdan ragaszkodik férjéhez s a kölcsönös hűség, mint biztos láncz lánc össze őket s zárja magába az emberi boldogságot.

A serdülő leányokat egy ily boldog életre előkészíteni, egész embereket nevelni belőlük, hogy később magasztos hivatásukat lelkiismeretesen betölthessék, a tanítónőnek szent kötelessége. Az élet ugyanis nagy és sokféle igényt támaszt a nővel szemben, neki nemcsak mint nőnek, hanem mint anyának is megvannak a maga kötelességei. Nagy a méltósága, de nem kisebb az azzal járó felelősség sem. Téves uton jár tehát az a tanítónő, ki az iskolában egyedül csak tudományos kiképzetésre fordít gondot. Nem elég tanítani, hanem főleg nevelni kell a gyermekeket.

Ez a tudományok tudománya. Az iskolában a tanítónő az anya szerepét veszi át. A gyermekkor első éveiben is közölhető tudomány a kicsinyekkel, de ez éppen szellemi erejük fejletlensége miatt csak az utánzás útján válik tulajdonukká. Nem mondható tehát, hogy a leánynevelés kizárólag a ház dolga. Távolról sem. Éppen nekünk, kik nyilvános iskolánál működünk nem szabad így beszélnünk. Bár tudjuk, hogy a legtöbb családban nagy súlyt fektetnek a gyermekek nevelésére s hogy a művelt anya maga is legtöbbnyire kitűnő nevelőnő, de az sem ismeretlen előttünk, hogy az alsóbb néposztályok házi körében nem sokat törődnek a neveléssel s néha a legjobb akarat mellett nem is törődhetnek, jóllehet minden gondos apának és jó anyának legtöbb óhaja gyermekeinek jó nevelést adni.

A keresztény család Isten temploma, oltár abban a gyöngéden szerető szülők vallásosan érző szíve, melyen soha sem alszik ki a kellemes áldozat tüze. A jó anya és tanítónő első feladata, hogy már jó korán a gyermek szívébe csepegtesse az Isten iránt való szeretetet. A hetedik évben már benső vallásos érzületnek kell annak keblét áthatnia. Eddig az anya gyermekének lelki pásztora. Ezen feladat nem is jár nehézséggel, mert itt még vallás-tanításról a szószeres értelmében nem beszélhetünk. Mi egyszerűbb dolog, mint a gyermeket fohászkodni tanítani? Csak hogy ezen egyszerű istentiszteletnek is megvan a maga előföltétele. Az anyai szívnek kell elsősorban áthatva lennie benső vallásos érzülettel, hogy gyermekének szívét is bensőséggel tölthesse el.

Ha így megtanult a gyermek imádkozni, ha nemcsak ajkaival, hanem lelkéből, tud imádkozni, akkor a tanítónőnek kell gondot fordítania arra, hogy e vallásos szikra többé kine aludjék, hanem lánggá övekedjék, hogy biztos védő pajzsa legyen későbbi életében. Az »érzelmi vallás« — oktatást elvégezheti az anya és világító példát nyulhat a maga személyében, mely önkénytelenül is utánzásra buzdít. Ha ezt a nemes hivatását is betöltötte, akkor az előkészítő erkölcsi nevelés a hetedik életévig be van fejezve. A mi ezután következik, annak, mint ezen erős alapra rakott épület alkotó részének, szintén szilárdnak kell lennie, még ha a sors idő előtt is fosztaná meg a gyermeket az anyától. Az anyának tehát soha sem szabad e gondolatról megfeledkeznie, hanem a rendelkezésére álló időt és alkalmat jól fel kell használnia.

Az anya után vagy inkább az anyával együtt csak vallásos tanítónő nevelhet vallásos leányokat. A keresztény tanítónőnek, aki vallásának igazságaitól mélyen át van hatva, törekvése oda irányul, hogy a gondjaira bízott leányokat a társadalom hasznavehető tagjaivá nevelje. Tudja, hogy nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk s éppen ezért az életnek neveli leányait és eláthatja őket mindazzal, ami a boldog élethez szükséges. Minden alkalmat felhasznál arra, hogy növendékeivel a szepet és nemest megkedveltesse, s az erény szeretetét szívükbe csepegtesse. Ő maga követendő példakép áll szemünk előtt mindig, akár int vagy dorgál, akár bátorít vagy figyelmeztet s teszi mindezt keresztény szellemben jó szívvvel, mint a gondos anya s nemes érzülettel, mint a jó-akaró apa. Jól tudja, hogy leányai az ég számára teremtetek s ép ezért napi imáiban az ég áldását esdi le rájuk, mert vallásos meggyőződése, hogy csak az isteni kegyelem kölcsönözhet a nevelésnek az egész életre kiható erőt. Csak ennek segítségével nevelhet erős jellemű, fenkölt gondolkozású nőket az államnak, csak ez teheti később növendékeit szilárd oszlopává a társadalomnak. A keresztény tanítónő szent misszióknak tekinti állását, s e pályára való kiválasztásában az Ur akaratát látja érvényesülni. A mindenség Alkotójában az emberiség legelső tanítóját ismeri fel, aki a nemzeteket tanítja, okatja és fentartja; működésének iskolája a föld, tanítványai a nemzedékek.

A tanítónő tehát Isten különös szolgálatában áll. Ebből következik ama nagy felelősség, melylyel a társadalomnak és a szülőknek tartozik.

Az 1898. évi XXXIII. törvény-cikk alapján alakult országos hitelszövetkezetnél	6,355.701-54
A Pesti Hazai Első Takarékpénztárnál	3.132.504-23
A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál	6.267.571-23
A Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaságnál	125.784-64
A Wiener Bankverein budapesti fiókjának intézeténél	2.531.076-39
A Magyar Pénzüntézetek Országos Szövetsége Részvénytársaságnál	100.270-—
A Máramarosi Takarékpénztár Részvénytársaságnál	274.983-95
Kozfösváron az Erdélyi Magyar Jelzálog Hitelbanknál	800.000-—
A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaságnál	499.722-54
A Kolozsvári Kereskedelmi Bank Részvénytársaságnál	346.159-85
A Hajduböszörményi Városi Takarékpénztárnál	173.817-02
A Békéscsabai Takarékpénztárnál	250.000-—
Összesen:	278.625.979.59

lennyi a készlet.

— Összehívja-e elnök ur a letiltás ügyében megegyeszer a bizottságot.

— Mem hívom össze, mert a vezérő-bizottság vezető egyéniségei tulságosan radikálisnak tartják az ilyen intézkedést.

A vezérőbizottság.

A vezérőbizottság ma délelőtt 11 órakor folytatta értekezletét. Jelenvoltak: *Kossuth Ferencz, Apponyi Albert gr., Batthyányi Tivadar gr., Tóth Sándor, Hock János, Kaas Ivor, Zichy Aladár gr., Barabás Béla, Rakovszky István, Bolgár Ferencz.* A bizottsági értekezletnek tárgyát az általános választói jog, a miniszter kijelentése, a szociálista csoport állásfoglalása képezte. Az értekezletről a következő hivatalos kommunikét adták ki:

Töbtrendbeli népgyűlésen a válasz-

zik, kik leányaikat rábízta. A tanítónőtől kell a leányoknak elsajátítaniok a művészetek művészetét: jól élni — és egykor boldogul meghalni. S valóban, ha minden tanítónő hivatásának magaslatán áll, ha állásának méltóságát és az azzal járó kedves kötelességet így fogja föl, akkor egyszersmind hivatásos nevelőnőt is képvisel s boldog amaz iskola, mely ily derék erőket vallhat magáénak.

A leánynevelés fontosságából önkénytelenül következik a tanítónőnek nevelőnői kötelessége is. A nőnek, mint jó anyának és hű társnak állása ugyanis jó nevelést és e mellett alapos műveltséget tételez föl. S hogy ezt a képességet a nyilvános iskolánál működő tanítónő tanítványainak megadhassa, le kell mondania saját «En»-jéről; egyéni hiúság és tettségvágy háttérbe szorulnak, minden gondját egyedül a rábízott gyermekek nevelésének kell szentelnie. Nagy és terhes feladat ez, de az is igaz, hogy nagy szentély őrangyala a jó tanítónő. Sok ártatlan lelket bizott rá az Úr, akik kétszínűség nélkül a leggyermekiesebb nyíltsággal közelednek teleje s fogékonyak a legcsekélyebb benyomások iránt is. Ha tehát élénk emlékezetében él magasztos hivatása: Istennek és az államnak jó nőket nevelni, s ha minden erejét e cél elérésére fordítja, akkor nyugodtan hajthatja egykor fejét örök nyugalomra, mert elmondhatja az apostollal: «Uram egyet sem vesztettem el azok közül, a kiket reám bízta!»

tásoknál tett állítólagos kijelentésre való hivatkozással a koalíció felszólították, hogy katonai kérdés kikapcsolásával törekedjék az általános választói jog megvalósítására. A népgyűlések megindítása összefüggésben van Kristóffy kijelentésével. A vezérőbizottság a közönségnek tartozó tisztelettel és kötelességénél fogva, hogy a közvéleményt félrevezetéstől megóvja, következőket jegyzi meg. — Fentartván az állásfoglalás jogát. — *Nem felel meg a tényeknek, hogy a választásoknál a választói jogra vonatkozólag ígéret tétel volt*, mert minden párt saját programja szerint küzdött. Általános szavazati jogot a függetlenségi és az újpárt programjukba felvették, többek nem, többséget pedig a pártok csak együttesen nyertek. Ezért nem vétetett a koalíció programjába, a feliratba más, mint amiben minden tagja egyetértett, t. i. a választói jog kiterjesztése.

Azok a pártok, amelyek a képviselőválasztások alkalmával az általános választási jogot elvűl állították föl, ezen követelmény megvalósítását éppen úgy fogják sürgetni, mint külön programjuk többi elvét egész kiterjedésükben, *mihelyt többségre jutnak.* Egyébiránt a *politikai komolyság és felelősségérzet* követelményeinek hasonlíthatatlanul inkább megfelelő s a fölvetett nagy horderejű kérdés kivételét illetőleg is *sokkal több biztosítékot nyújt* az az álláspont, melyet a helyzet mai alakulása mellett a koalíció elfogal, mint az alkotmányellenes kormány merészen hirdetett ígérete, a mely sem a kormány helyzeténél, sem a parlamenti erőviszonyoknál fogva beteljesedésre semmi körülmények között sem számíthat s kétségbeesett hatalmi vágytól és a megszokott befolyások özőnétől sugalmazott lelkiismeretlen *taktikázásnál* egyébrek oem tekinthető.

Ez a könnyelmű játék annál súlyosabb elbírálás alá esik, mert azokat, akik a kilátásba helyezett választói jog megadását komolyan veszik és csakugyan elhiszik, a nemzeti követelmények lényeges, sarkalatos részével, mintegy zömével szembe állítja és a nemzeti élet elevenítésére meghívására használja ki őket eszközül. Bár a kérdés érdemének elintézése nem tartozik a vezérőbizottság hatáskörébe, arra mindenesetre följogosítottnak érzi magát az ülés, hogy azt a hazafiattlan törekvést, amely a nemzet egyes rétegeit egymással szembe állítván, Bécs javára kívánná kihasználni, a fölrendült nemzeti gondolkodást, érzést és öntudatot vissza akarná fejleszteni, a legridegebben visszautasítja.

Azon esetre, ha az általános választói jog kérdése adott alkalommal *komolyan* fölvetetik, a szövetkezett ellenzék minden pártja tudni fogja kötelességét. Határozott állást fognak foglalni a kérdésben anélkül, hogy *cserébe* ezért az esetleges vívmányért oda kellene adniok az *alkotmány alapelveinek biztonságát* és anélkül, hogy *föl kellene áldozniok* azon *gazdasági, társadalmi és nemzeti* törekvéseket, amelyeknek szolgálatára és lehetőleg megvalósítására a nemzettől mandátumot nyertek.

Bármennyire értékeli is a bizottság az általános szavazati jog kincsét, nem engedheti meg azt, hogy annak *egyoldalú kiemelése és előtérbe tolása* által a nemzetet megosszák, figyelmét az elengedhetetlenül szükséges kérdésektől mesterkedéssel eltereljék és a nemzetet a *nemzeti lét alapelveinek diadalra juttatásában* rosszhiszeműleg megakadályozzák. Az ülés délután fél 5-kor véget ért.

A Bártfai Park-Club esete.

— Eredeti tudósítás. —

Bártfa, aug. hó.

Egész sárosszegyében, sőt a szomszédos felvidéki megyékben is kizárólag a Bártfa-fürdői Park-Club ügyében megindult vizsgálat tartja izgalomban a kedélyeket. Az a körülmény, hogy a pénzügyi hatóság emberei éjnek idején minden bejelentés nélkül behatoltak a klub játszótermeibe és ott a lovacska-játékot teljes működésben meglepték, lefoglalták és elkobozták, tetőpontra emelte az izgalmat és most mindenfelé türelmetlenül várják az eljárás eredményét.

A fürdő részvénytársaság 34 évre vette bérbe a várostól a fürdőterületet. Eredetileg az volt a megállapodás, hogy a társaság beruházásához a város a maga részéről 135 ezer forinttal járul. Perczel Dezső miniszter azonban, aki Bártfa-fürdőn üdült, nagyobb méretű beruházást sürgetett és a kormány intézkedése következtében a város tényleg 235 ezer forintot ruházott be. A fürdő-részvénytársaság a területért és a beruházásokért évi 49 ezer korona bérösszeget tartozik fizetni a városnak, azon kívül a tiszta nyereségből 25 százalékot.

A fürdő-részvénytársaság azzal a bevallott czállal, hogy az elegánsabb köröket bevonja, alakította a Park-Clubot.

A híressé vált Park-Club helyisége 60 lépés hosszú épület, csinosan képzett hármason vonal fronttal s gyönyörű parkkal. A fronttal szemben állva, a baloldalon van a zongora-, olvasó-terem, igazgatóság, közepén volt a lovacska-játék és a jobboldali teremben folyt a bakara. Széles, szellős, oszlopos verandáján a szelidebb kártyások mulattak. A parkban bordó selyem ernyőkkel állított lugasokban hölgyek sokasága tanyázik most is az esti órákban, élén özvegy *Fókainé* Grósz Bellával és családja tagjaival, kik a Park-Club nagy vonzerejét képezik.

Egy uri hölgy a lovacska-játékról.

— Beszélgetés az eperjesi h. közjegyzőnével. —

Egy újságíró felkereste dr Ács Vilmosnét, az eperjesi közjegyzőhelyettes nejét, aki tavaly negy hétig volt a bártfai fürdő vendége és a lovacska-játékban több hölgygyel együtt nem egyszer vett részt.

Tapasztalatait a következőkben adta elő:

— A park-klubbeli lovacska-játék éppen olyan, mint a rouge et noir, csak hogy annál jóval házardabb. A nagyteremben levő játékasztal körül hölgyek és urak ülnek vagy állnak, figyelve a játék-mester utasításaira. A játékasztal két végén a két conpier ül, ébenfanyelű lapáttal, amely a tétek behuzására szolgál. A játékasztal mindkét végén lehet tenni és hogy ki nyert, azt a játékasztal közepén levő, körhintához, vagy ismertebb néven Ringlispihez hasonló lovacska-sorozat dönti el. A ringlispielt az asztal dereka táján álló szolgálka mechanikus forgattyúval hajtja. A forgattyú működésbe hozatalakor a lovacska-k elkezdnek körben szaladni. Ha vörös ló jön be elsőnek a korláthoz, a vörösre tett összegek nyernek; ha fekete ló jön be: a feketére tett összegek nyernek. A fehér ló azonban, ha ez jön be elsőnek, mind a vörösre, mind a feketére tett összegeket elüti a nyereségtől s ez esetben a bankba vándorol minden tét. Mert a fehér ló a bank lova. Mindezt tét egy félpercz alatt lezáródik.

— Nagysádnak több barátnéja is játszott. Hogy nyilatkoztak ezek?

— Ugy, hogy mindig veszítenek.

— A lovacskajáték legujabb áldozatáról nem értesült Nagysád?

— Annyit tudok, hogy egy gazdag fiatalember, aki ügyvédjelölt és most is Bártfán van, az idén rengeteg összeget veszített. De ezzel szemben arról is van tudomásom, hogy ugyancsak az idén — egy más valaki viszont ezer koronát nyert. Ugy látszik, az idén, mivel már nagyon sok volt a bankjáték ellen a panasz, minden másképp ment, mint a múlt évben.

— Igaz-e, hogy a lovacskajátéknál csak 1, legfőnebb 20 koronát lehetett tenni?

— Lehetett tenni 20 koronát, (10 frtot.) de tizszer is egymásután. És ha egy tét félpercz alatt lezárult, könnyű kitalálni, hogy például 10 percz alatt mennyit veszíthetett valaki.

A beszélgetés ezzel véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Aug. 16. Képviselőválasztás Biharon.

Aug. 20. Kath. Legényegylet mulatsága

Szept. 23-25. Lövészegylet tenisz-versenye.

* **A villamos vasut építése.** A nagyváradi villamos vasut építésével gyorsan haladnak. Olasziban és Ujvároson még nem kezdtek el ugyan az építést, de a váradelenczei fővonal már majdnem egészen elkészült. A sinek lerakásán már a Nagypiacz-téren dolgoznak. A kereskedők körében nagy nyugtalanságot okoz a vasutépítés, mert üzletük el lesz zárva az utcától, mivel a villamos vasut vágányait alig pár centiméterrel rakják kijebb a járda széléltől s így a kereskedések előtt a kocsik nem állhatnak meg a jövőben, hogy az árukat fel vagy lerakják.

* **Az utozák tisztántartása.** A városi tanács, mint már irtuk, elrendelte az utcák kitisztítását s a folyókák tisztántartására kötelezik a háztulajdonosokat. Akik még sem gondolják a folyókákat, nem csak büntetve lesznek, hanem a tisztítást a háztulajdonosok költségére a városi mérnöki hivatal fogja eszközöztetni. Tegnap a kerületi biztosok végigjárták az utcákat s jegyzékbe vették azokat a háztulajdonosokat, akik elhanyagolják a folyókák tisztántartását. Már eddig is pár száz háztulajdonost jegyeztek fel a rendőrség közegei, akik ellen az eljárást megindítják.

* **Uj postaügynökség.** A biharmegyei Oláhapáti községben »Oláhapáti« elnevezéssel 1905. évi augusztus hó 16-án a postaügynökségekre meghatározott teljes működési körrel postaügynökség lép életbe. A postaügynökség postaösszeköttetését a Nagyvárad—Vaskóh-i 6664 s 6663. sz. vonatok útján a Félixfürdővel, illetve a Nagyvárad—Vaskóh és vissza 120 sz. kalauzpostákkal fogja kapni. A postaügynökség kézbesítési kerületébe Kardó, Nyárló, Oláhapáti és Somogyuzsopa községeket osztom be. Ezen helyek utolsó postája Félix-fürdő. A postaügynökség ellenőrző postahivatala Félix-fürdő. Egyidejűleg a már ideiglenesen megszüntetett kardói postahivatalt véglegesen megszüntetem. Nagyvárad, 1905. aug. 5-én. Rutter Emil kir. pt. tanácsos.

* **Erőlködés a póttartalékosok behívása körül.** Megdöbbentő volna, ha végső konzekvenciájában komikussá nem lenne az az erőlködés, melyet a kormány az ujonczmeztagsági jog kijátszása körül elkövet. Most már, úgy látszik, a behívók postai uton való kézbesítésével is kudarcot vallanak, nemcsak azért, mert a behívottak legnagyobb részének lakcímét nem tudják, hanem azért is, mert akiknek a címét kipuhatolták is, azok sem fogad-

ják el a postán érkező levelet. Az Alföldről azt a meglepő hírt vettük, hogy az ilyenekkel szemben a csendőri karhatalmat veszik igénybe, nevezetesen kiküldött csendőrök mennek a levélhordókkal és kényszerítik a tartalékosokat, hogy a levelet átvegyék, illetőleg a térítvényt aláírják. Ha ez igaz, akkor megint olyan visszaéléssel állunk szemben, a melyért bünvádi uton kell mgtorlást keresni, mert semmiféle hatalom nem kényszeríthet senkit arra, hogy a címére érkezett postai küldeményeket átvegye.

* **A pápa koronázásának évfordulója.** A pápa megkoronázásának évfordulója alkalmából ünnepi istentisztelet volt a Sixtina kápolnában a Szentatya jelenlétében. Merry del Val biboros államtitkár mondta a sz. misét. Az istentiszteleten résztvettek: számos biboros, a diplomáciai kar, a pápa testvére és unokahuga, a római nemesség tagjai és sok vendég. A Szentatya, aki kitűnő egészségnak örvend, az istentisztelet végén megáldotta a jelenlevőket és azután visszatért a palotába. A Szentatya azt a remek pluvialet használta, melyet Llagustera Emilia és Elvira spanyol urnők készítettek és tegnapelőtt adtak át a neki.

* **A tanulmányi kirándulás szabályozása.** Lukács György dr. kultuszminiszter rendeletet és szabályzatot adott ki a tanulmányi kirándulásokról. Kötelezi a rendelet, az elemi népiskolákat kivéve, az összes iskolákat, hogy rendes tanulmányi kirándulásait csak hazai vidékekre rendezzék. Idegen országokba való ilyen kirándulásokat csak kivételesen a kultuszminiszter engedelmével lehet szervezni. A vidéki iskolák kiránduló célpontjául elsősorban az ország fővárosát, a vidéki centrumokat, továbbá a Vaskaput, a Balatont, a Tátrát és Erdélyt jelöli ki. Gondoskodik még a szegény tanulóknak a kirándulásban való részvételéről és a tanárság kirándulási költségének szerény mértékű megtérítéséről.

* **Villamos világítás a honvéd huszár laktanyában.** A villamos világítást mindjobbán igénybe veszik a közintézetek is. Csak most rendeltek el a kir. tábla és az igazságügyi palota helyiségeibe a villamos világítás bevezetését, míg a honvéd huszár laktanyában már el is készültek a vezetékekkel. A berendezést ma, szombaton próbálják ki. A huszár ezred parancsnoksága átiratban megkereste Nagyvárad városát, hogy a próbavilágításhoz szakértőt küldjön ki.

* **Az áttérések statisztikája.** A vallás-és közoktatásügyi miniszterium »Egyház és hitélet« czimen közzétette az áttéréseknek 1896-tól 1902-ik terjedő statisztikáját. — Amióta ugyanis az 1895. évi XLIII. törvényczikk életbelépett, amelyben megengedik mindenkinek bármely felekezettől ki- és belépését, azóta e statisztika kezd mindinkább nagyobb érdekléssel és egyházi szempontból mind nagyobb fontossággal birni. A hét év alatt (1895—1902.) áttért a zsidó vallásról: a róm. kath. vallásra 1760, az evang. ref. vallásra 489, az ág. ev. vallásra 216, az unitárius vallásra 11, a gör. kath. vallásra 88, a gör. keleti vallásra 41. Összesen 2605. Viszont zsidó lett ez idő alatt: róm. kath. 129, ev. ref. 85, ág. ev. 61, unitárius 2, görög kath. 18, görög kel. 14. Az egyházpolitikai reformokat követő 7 év alatt a zsidó vallás 1900 hívőt veszített, akiknek tulnyomóan nagy része református és róm. kath. lett. A hitfelekezetek nyereség és veszteség rovata így alakult: A róm. kath. egyház az áttérések folytán 11253 hívőt nyert, a görög kath. egyház az áttérések folytán 4249 hívőt nyert, a görög keletiek az áttérések folytán 108 hívőt nyertek, az unitáriusok az áttérésee folytán 772 hívőt nyertek. Az áttérések révén veszített az ev. ref. egyház 4974 hívőt, a görög kath. egyház 406 hívőt, a görög kel. egyház 5772 hívőt, az ág. ev. 2325 hívőt.

* **Tűz Nagyváradon.** Tegnap délelőtt fél kilencz óra tájt veszedelmes tűz ütött ki Ujvároson. A Vilmos huszár kaszárnyával szemben levő Aradi-ut 7. számú ház udvarán gyuladt ki egy lakrész, melyben csupa földhöz ragadt szegény emberek laktak. A ház fedele korhadt, száraz nádból volt és a padlása is tele szalmával. Érthető tehát a környék lakóinak félelme, kik ebben a száraz időben igen is gyulékony házakat féltettek. A tüzet először Forrás Sándor vette észre, ki is Popovics Sándor kömvessel rögtön hozzálátott a tűz továbbterjedésének megakadályozásához. Az égő ház megközelítése szinte lehetetlennek látszott, oly tüzesen süttött a lobogva égő száraz nád. És ez a két ember egy derék huszárkapitánnyal mégis behatolt a lakásba s néhány butordarab kivételével sikerült is megmenteniök a szegény emberek egész házi berendezéseit. Ekkor érkezett meg a tűzoltóság Mezei Mihály parancsnoksága alatt. Az ő működésükkel azután sikerült nemcsak a szomszéd házakat megmenteni, hanem még az égő lakrész egy kátránnyal fedett kicsi részét is. Kilencz óra rég elmúlt, mikor a tüzet végleg el tudták oltani. A tűz okát nem tudják, úgy látszik azonban, hogy gyujtogatásból keletkezett. Ez annál is valószínűbb, mert ez a ház a múlt hét keddjén hasonló részen és időtájt már egyszer gyuladt.

* **Az eszperanto.** Érdekes kongresszus nyílt meg mostanába Boulogne-sur-Merben. Az eszperanto nemzetközi nyelv hívei tartják ott első nagygyűlésüket, hogy az új nyelv terjesztésének módját megvitassák. A mióta az érdeklődés a volapük nyelv iránt megcsökkent, az eszperantót karolták föl azok, a kik egy általánosan elismert nemzetközi nyelvet szükségesnek tartanak. Az eszperanto-nyelvet Zamenhof dr. varsói orosz találta föl. 1887-ben. Már előbb évek hosszú során át foglalkozott a nemzetközi nyelv kérdésével. Fáradhatatlan szorgalommal tanulmányozta az összes nyelvek szótárát, kikereste a szavak közös gyökereit, egyszerűsítette a ragokat Tanulmányának eredményéül 1887-ben egy könyvet tett közé, Eszperanto álnév alatt. A szerző álneve lett utóbb az új nyelv neve. Azóta az eszperanto állítólag nagy mértékben tért hódít. Manapság állítólag már a világ minden részében vannak, a kik ezt a nyelvet beszélik s egy Taborich nevű tanár, aki legutóbb utazást tett Oroszországban, Szibériában, Japánországban és Indiában, mindenütt talált embereket, a kik az eszperanto-nyelvet értették. Az új nyelv állítólag igen jó hangzású, s a mint a párisi Journal írja legutóbb, a mikor egy roueni szállóban két angol és egy német ember eszperanto nyelven beszélgetett egymással a közös ebédnél, a szálló vendégei meglepve kérdezték egymástól, hogy miféle nemzetiségűek lehetnek azok az idegenek, a kik ilyen dallamos nyelvet beszélnek.

* **A vendég kritikája.** Egy közeli városban lakó e.ökelő és rendkívüli vendégszerető uri ember meghívta ebédre egyik rokonát, aki Nagyváradon lakik, vendégségbe. Hosszu időbe került, míg a vendég kapacitálható volt, de végre is elszánta magát és kiment, hogy végig élvezzen egy kedves napot.

Mesésen fogadták a rokonok és elhalmozták mindennel, ami jó. Estefelé ért véget a szives barátkozás, amikor aztán a familia kísérte a rokont a pályaudvarra. Mikor elbucsztak tőle, a család feje a sok szivesség után udvariasan kérdezi a rokont.

— Nos édes öregem, hogy érzed magad nálunk?

A rokon, aki természetes ember, megtörülte izadó hajfűrteit s mogorván válaszolt.

— Barátom, az is bo'ond, aki vendéget hív, de az is bolond, aki vendégnek megy ebben a kutya melegben.

* **A szocializmus Japánban** kezdi a közvéleményt nagyobb mértékben foglalkoztatni.

mint eddig, sőt annál inkább, minél vehemensebbül üldözik a hatóságok a szocialistákat. S ha a japán szocialisták ez idő szerint tétlenebb nyugalomra is vannak kárthatva, mint ahogyan szeretnék, annál többet beszélgetnek magukról az arisztokraták és a szocialisták egyéb ellenségei, akiknek révén így a szocializmus egy pillanatra sem kerül le a napirendről. Nem régeből Ito márki nyilatkozott a szocializmusról, természetesen szocialista ellenes értelemben. Báró Kiyoura kereskedelmi és földművelésügyi miniszter is foglalkozott egyik nemrég tartott beszédében a szocializmussal; hasonlóképpen dr. Kuvndja, a felsőház tagja, aki a fajtájabelnek magyarázta el, mi is a szocializmus. Ezek alapján szomorúan konstatálja a Nippon, Japán legreakcionáriusabb lapja, hogy most már nem lehet hallgatással elsiklani a szocializmus felett.

* **Rendőri hírek.** *Tolvaj cselédleány.* Goldberger Aranka Szacs-vay-utca 28. sz. a lakos panasolja, hogy a szobában elhelyezett nyitott szekrényéből 9 korona pénzt Szeghalmi Róza cselédleány ellopta s a tegnapi napon meg is szökött. Nyomozás folyamatban — *Tolvaj cigányasszony.* Doczki Juliánna lakik a Holdas templom udvarában, panasolja, hogy ezelőtt mintegy négy héttel a nyitott konyhában levő ruhaneműit ellopták. A napokban az ellopott ruhák közül egy bluzt megösmert egy piaci árusnál, aki Lakatos Mari cigányasszonytól vásárolta. Amennyiben az a cigányasszony a lopás elkövetése előtt panaszosnál kártyavetés céljából két ízben is megfordult, a többi ruhaneműeket is ő lophatta el. Lezárartott. A többi ruhanemű kézrekerítése végett a nyomozás megindított. — *Sikkasztó ügyök.* Krausz Bernát Szaniszló-utca 32. sz. alatt lakó kereskedő panasolja, hogy két héttel ezelőtt Weisz Zoltán, lakik Pecze-utca 4. sz. a., nevű ügyöknek 36 korona értékű csüngőket adott át elárulás végett. Weisz azonban sem a csüngők árával, sem a pénzzel be nem számolt, sőt a város területéről meg is szökött. Sikkasztásért eljárás folyamatba tetett.

* **Időjelzés.** A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése augusztus 12-ére: Nyugaton helyenkint csapadék, zivatarok, hűvösebb.

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel **KARNER GYULA** vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Sok pénzt takarít**, ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em*

x **A katonazene** mielőtt a gyakorlatokra eltávozna holnap, vasárnap délután fél 5-től fél 7-ig és este 8-tól 12-ig a *Llyod kioszkban* válogatott műsorral nagy *bucsu hangversenyt* tart.

Z E N E.

Corfescu hangversenye Félixfürdőn.

Corfescu Miklós a bukaresti nemzeti színház királyi operátársulatának első drámai baritonistája, ma, szomhaton esti fél nyolcz órakor Félixfürdőn, a fürdőpavillon dísztermében hangversenyt rendez. A hangverseny kiváló-művészi becsünek ígérkezik, a közönség körében élénk érdeklődés mutatkozik iránta. Cor-

fescu mint a milánói és bukaresti konservatóriumok volt növendéke művészeti körutain Odessza, Szófia, Belgrád, Konstantinápoly, Milánó, Velence, Nápoly, Kolozsávár, közönsége előtt folyó évi január 20-án pedig a budapesti Országos Kaszinóban, elsőrangú magyar művészek Tarnay Alajos, Szilágyiné Bárdossy Ilona közreműködésével hangversenyzett.

Az estély műsora a következő:

1. Rubinstein. Nagy ária »Nerone« operából.
2. Wagner. Hajnali csillag, ária »Tannhäuser« operából.
3. Stefanescu Gy. »Mándrutá dela munte,« román népdal.
4. Magyar dalok. a) Dankó: *Eltörött a hegedűm.* b) Kun: *Lehullott az őszi róza levele.*
5. Tache Popescu. »Frunzulitá foi de tag« román népdal.
6. Leoncavallo. A »Pagliacci« opera nagy nyitánya.
7. G. Dima. Mugur Mungurel.
8. Racine: Ária a »Sevillai borbély« operából.
9. Muresan. »Doina Ciobanului.« román népdal.

TÁVIRATOK.

Fejérváry és Lányi.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. táv.) *Fejérváry* ügyvivő miniszterelnököt *Lányi* igazságügyi ügyvezető telefonon értesítette a vezérbizottság ülésén történetekről. *Fejérváry e hó 16-án reggel* fürdőzéséből Budapestre visszatér.

Az nap délután *minisztertanács* tesz.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. táv.) *Lányi* a kormány félhivatalosa igyekszik fehérre mosni. Nagy és hátatlan vállalkozás. Azt mondja, nem igaz, hogy *Lányi Stodolának* 60000 koronát és udvari tanácsosságot ígért. Az új képviselő egyébként ma délelőtt vette át mandátumát, amelyet egy lptőszentmiklósi deputáció hozott föl a fővárosba.

Lányi kijelentette, hogy szolgálatot tett a hazának, a mikor a kibontakozás megkísérlésére jelen zavaros viszonyok között vállalkozott. A koalíció eljárását hibáztatja.

Kossuth és Apponyi a szabadelvűpártról.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. táv.) *Kossuth* a ma esti *Magyarország* vezércikkében tesztő kritikát mond a szabadelvűpárt főölt Hibáztatja, hogy a képviselőháznak számszerűleg második partja *nem sorakozik a nemzet jogos követeléseinek mellé.* Meglehet, hogy a szabadelvűpárt a nemzeti vívmányok megvalósítására még nem látja elérkezettnek az időt. Ez azonban nem szolgálhat mentségére. Ugyan jó katona volna-e az, aki mikor a beveendő bástya ellen rohamra kellene menni, ah-ly-ly, hogy testét-lelkét belevetné a harc tüzébe, azon tündödnék, hogy a pillanat alkalmas-e. Kívánatos, hogy a szabadelvűpárt *magyar lélekkel gondolkozzék és magyar szívevel érezzen.*

Apponyi is hasonló értelemben nyilatkozott egy esti lap munkatársa előtt.

A szabadelvűpártot elítéli s örömmel üdvözöl minden olyan törekvést, amely a nemzeti akarat érvényesülését elősegíti. *Szűnjék meg a szabadelvűpárt!* Nehogy Bécs tovább is eszközül használhassa és akadályul állítsa a nemzet útjába.

Kossuth Karlsbadban.

Budapest, augusztus 11. (Saját tud. táv.) *Kossuth* ma délután 2 óra 15 perczkor két heti pihenésre Karlsbadba utazott.

Koalíciós gyűlés Bácskában.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. távirata.) Bács-Bodrog vármegye függetlenségi partja vasárnap, e hó 13-án *Zomborban* nagyszabású népgyűlést tart a kormány elítélésére s a további teendők megvitatására. A népgyűlésen *Barabás Béla* is résztvesz.

Zavargások Kinában.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. táv.) A *Daily Telegraph* jelenti Tokióból: Kinában zavargások komoly jelei mutatkoznak. Pekingi távirat szerint lámák 12 katolikust megöltek és sok francia hittérítőt a honadi kerületben megöltek vagy megsebesítettek. A francia diplomácia amiatt komoly tiltakozást jelentett be a kínai kormánynál.

A japánok Európában.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. távirata.) Az Italia Militare a legtekintélyesebb olasz katonai szaklap azt írja, hogy a japán tisztek maguk is elismerik, hogy van abban valószínűség, hogy ha a béketárgyalások nem sikerülnek, a japán flotta Európába vitorlázik. Japán tisztek alaposan tanulmányozzák a Balti tenger viszonyait és jól tudják, honnan lehet legjobban bombázni Péterhofot.

Halál a templomban.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. távirata.) Insbruckból jelentik: A schönauai plébánia templomban egy kis fiu tisztogatta az oltárt, miközben a Szent János szobra ráesett és agyonütötte.

A béke.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. táv.) A *Daily Telegraph* jelenti Portsmouthból tegnapi kelettel: A japán békekövetek meghatalmazásának megvizsgálása alkalmával konstatálták az orosz békekövetek, hogy a mikádó a meghatalmazásokban kikötötte, hogy a békekövetek által létesített megállapodást a mikádó bírálata alá kell bocsátani, míg az orosz czár felhatalmazta az orosz békeköveteket arra, hogy nevében feltételeket szabjanak, engedményeket tegyenek és minden megállapodást, a melyet a békekövetek aláírnak, a maga részéről előre is jóváhagy. Ennek folytán Witte a mai ülés kezdetén kijelentette, hogy az orosz békekövetek új körülmények között nem élnek azzal a jogukkal, hogy a czár előleges jóváhagyása nélkül az esetleges békeszerződést aláírják.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. távirat.) A Router-ügynökség jelenti Portsmouthból: A japán békefeltételek fő pontjai a hadiköltségek megtérítése és Szachalin szigetének átadása. A hadiköltségek nagyságát később fogják megállapítani. A feltételekben nem kártérítést, hanem »visszatérést« kérnek a japánok.

Budapest, aug. 11. (Saját tud. táv.) II. Miklós czár most már ismeri a békefeltételeket. A tárgyalásokat néhány napra fel-

fogják függeszteni. A feltételeket illetőleg a konferencia tagjai kötelezték magukat, hogy a konferencia legközelebbi üléséig a feltételekből semmit el nem árulnak. A tegnapi, igazán történelmi nevezetességű üléséről a sajtónak kiadott kommuniké szövege ez:

A 10-iki ülésen, melyen a megbízások kérdését úgy intézték el, hogy e tekintetben nincs többé nehézség, a japán megbízottak átadták az oroszoknak a békefeltételeket. Elhatározatott, hogy az orosz küldötteknek tolmácsolni fogják a békefeltételeket és sürgősen fognak választ adni. Addig a konferenciát elhalasztják. Az ülés a következőképpen folyt le: Pontban fél 10 órakor a megbízottak automobilon jöttek a tengerészeti arzenál elé. A bevezető üdvözlés után Witte kérte annak jegyzőkönyvbe vételét, hogy Komura báró a múlt ülésre nem hozta el meghatalmazását. Sőt Witte tovább ment és kijelentette, hogy a Komura által tegnapelőtt délután a szállóba küldött meghatalmazás tanulmányozásánál meglepte először az, hogy Komura meghatalmazásában az érthetetlen japán szöveg alatt van a mikádó aláírása és pecsétje. A meghatalmazáshoz csatolt fordítás francia nyelvre, semmi képen sem ismerhető el helyesnek.

Föltűnt neki az is, hogy a meghatalmazás nem oly teljes, a minőt ő kapott a csártól. A meghatalmazásban a mikádó azt a megszorítást kötötte belé, hogy a békét előbb jóváhagyás végett elé kell terjeszteni. Witte hír szerint kijelentette, hogy lemond a maga meghatalmazásának azon részéről, mely Komurából hiányzik. E kérdés fölött 2 óráig vitatkoztak, azután Komura átadta a feltételeket Wittének. A japán megbízott elővette az irást és ünnepiesen, angol nyelven így szólt: — Witte ur, van szerencsém ama feltételeket átadni, melyek mellett uralkodóm hajlandó a két kormány közt megkötött békét elfogadni.

Komura a feltételek átadása után szóval is akart néhány magyarázatot adni, Witte azonban kérte, hogy az ülést most már függeszék föl, mert ő a feltételeket táviratilag azonnal közölni akarja a csárral. Komura beleegyezett de nem akart semmit közzétetni a békefeltételekről, míg Witte ragaszkodott ahhoz, hogy nyilvánosságra hozzák. Így aztán egy kommuniké kiadásában állapodtak meg.

Komura kijelentette Wittének, hogy a békefeltételeket méltányosnak tartja. Alkalmasság tartós béke biztosítására. Az oroszokra ez a nyilatkozat rendkívül kedvező hatással volt.

REGÉNYCSARNOK.

A két éji csavargó.

— Elbeszélés. —

3

Irtá: Sz. F.

— Egyéb baja nincs? — kérdém.

— Egyéb baja, hogy nőszemély, mert én részemről ki nem állhatom a nőket.

Nagy volt öröömöm. Ez az az ember, kinek elmondhatom szerelmemet. Az igaz, hogy bizonyosan ki fog nevetni, fog óvni a boldogságtól, de az mindegy, rajtam nem fog ki.

Felvonás közben kihívtam Lencsését az utcára és elbeszéltem neki, mennyire megvagyok hatva a leány kellemétől.

— Talán az a lencse bolondított meg? —
No hisz ha csak lencse kell, itt vagyok én

egészen. Lencsés vagyok, örömd telhetik bennem.

— Gábor barátom! Te komoly ember vagy, komolyan szoktál beszélni, azért éppenséggel nem értem az etéle tréfálózásokat. Ha szerelmes lennél, ha úgy szeretnéd azt a kis lányt, mint én szeretem.

— Oh Isten őrizzen meg, hogy így is szeressem. Akkor okvetlenül lerágnám a füledet s nem használna semmi matematikai tudományod, hogy füled hiányát feleddesd.

— No akkor bizhatom benned.

— Mindig!

— Megteszed a mire kérlek!

— Kivéve, hogy azt a leányt elvegyem. Arra nem vállalkozom.

— Isten őrizzen! Csak arra kérnék, menj föl a színpadra és ismerkedjél meg velem. Hisz neked úgy is a rendező is ismerősöd. Komoly ember lévén hirbe nem jöhetsz, nem is hozhatod. Tedd meg a kedvemért! Tudj meg egyet és mást, tájékozta hogy nem pazarlom-e szerelmemet érdemtelne. Amit te mondasz, abban feltétlenül megbízom!

Nagy merénylet volt Gábor barátomtól ilyesmit követelni. De azt is tudtam, hogy Gábor legbizalmasabb barátaim közé tartozik, kitől ha nagyobbat is követelnék, megtenné.

Meg is tette.

II.

A rendező rendkívüli módon meg volt lepve, midőn Lencsés Gábor ur egy nap az ebédnél azt az óhaját nyilvánította, hogy szeretne estére a színpadra menni s kéri barátja szivességét, mutatna meg neki egyet s mást a színpalak mögött.

A rendező ur bizonyos volt benne, hogy Lencsés Gábor a zsínor padlásra, a sülyesztőkre, a szép díszletekre és a kitűnő gépezetekre kíváncsi. Azért szinte különösnek tetszett, midőn Gábor rövid beszéd után azonnal Bors Ilonka kisasszony után kérdezősködött és magát be is mutatá este a színpadon.

— A kisasszony büszke lehet e bemutatásra, mondá a rendező, mert Lencsés ur eddig arról volt ismeretes, hogy nem igen vágyott hölgyekkel ismeretségbe jutni. Ki tudja?

— Az ördög nem alszik! — szólt Lencsés Gábor, mire a szép kisasszony sem állhatta meg a mosolygást.

A rendező aztán félrehuzta Gábor barátomat és sok mindent elbeszél nekik a kis leányról, kit bemutatott.

— Furcsa kis boszorkány ez, mindenkinek tetszik mindenki iránt hideg. Mondhat neki bókokat bárki, megfoghatja kezét, összevissza csókolhatja piczi ujjait, de ha jobban kíván közeledni, ott hagyja, mint szent Pál az oláhokat. Azért mindenki szereti és senki sem haragszik reá. Ha egy-egy követelő primo amorózót, kit göndör fürtjei, és csengő hangja sokra hatalmaznak föl, elis taszit magától, ezért nem forral ellene boszut. Rendező, kórista, első szerelmes neki mindegy. Ilyen helyt tűnik ki a tiszta ércz. Elhagyatott falusi helyen, hol csak nagy ritkán látható egy-egy »veszedelmes» fiatal ember, nem nagy fáradságába kerül az ártatlanságnak magát megvédenie. Nyugodtan éghet, mint a szerény gyertyavilág, melyet zárt ajtó és ablakok mögött a szoba közepére tesznek. Hogy aludnék el, mikor senki sem fujja? — nekem ez a kis leány erényével többet ér, mint minden szobába zárt gyertyavilág!

A rendező oly dicséreteket zengett, hogy Gábor barátom mosolyogva nézett barátjára.

— Kérdőleg tekintesz reám? Talán? ... Bizony tetszenék, ha nem volna feleségem és ha méltó volnék reá. Így csak elismeréssel adózhatom. Egy kis tömjén a legkevesebb, melyet az erénynek szentelhetünk.

— Vajjon nem kápráztatja-e el ez a lopott fény a kis leányt, ki eddig ilyenhez nem szokhatott? — kérdé Gábor.

— Mást, az ész nélkül erényest megiehet, hogy igen; de Bors Ilonkában annyi szellem, hogy nincs itt egy sem, vagy igen kevesen vannak, kik — telakodás esetén — e hölgy erős repostjait kiállhatják.

Gábor barátomat e prológ igen jól hangolta. A hír, melyet izlelőül kapott, oly hatással volt reá, hogy amily kedvetlenül közeledett eleinte a festett kulisszákhöz, oly örömet várta később az alkalmat, hogy Ilonkával csevegjen.

Nekem a szótéljes értelmében jó napjaim voltak. Gábor barátom az ő komolyságával olyan szépen tudta ecsetelni a kis leány költői kedélyét, affektáció nélkül való lényét, nyájas csevegését, szellemességét, hogy úgy éreztem, mintha ilyen magam beszélgetnék Ilonkával. Igen, igen Ilonkával, mert az enyém lesz, ha ég s föld összeszakad.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, aug. 11.

Buza okt. — — — —	16.10
Rozs okt.-re — — — —	13.52
Tengeri julius 1906. — — — —	16.76
Zab apr.-ra — — — —	13.20
Repeze aug.-ra — — — —	24.50

Értéktözsde.

Budapest, aug. 11

Osztrákhitelrészvény — — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — — —	806.50
Leszámitoló bank — — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	649.—
Közuti vasut — — — —	569.50
Városi villam s vasut — — — —	2450—

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 aug. 10-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	115.75
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.70
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	87.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön — — — —	218.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — —	166.—
Osztrák járdék papirban — — — —	100.30
Osztrák járdék ezüstben — — — —	101.20
Osztrák járdék aranyban — — — —	11.9
Osztrák korona járdék — — — —	100.15
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — —	7.8375
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	669.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	67.325
20 frankos aranz (Napolendor) — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — —	11.717
London vista — — — —	240.02
Páris vista — — — —	95.37
20 márkás arany — — — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek

a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: PORJESZ HERMAN

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalat.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Eladó ház.

A város legegészségesebb le-
vegővel bíró részén egy még 10
évig adómentes ház, mely áll
3 szoba, 2 konyha, pincze és
hozzá való mellékhelyiségekből,
szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal.

1254.

Világhírű

előpataki gyógyviz

Számtalan elősmerő nyilatkozat, a
kik ennek használatát után a legjobb
egészségnek örvendenek! Különösen
ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hu-
rutjainál, gyomorgörcs, gyomor-
égésben** a tulságos nyálka és sav-
képződéssel járó emésztési zavarokban,
gyomor- és szélzsabában, hányatognál.

2. **Alteti vérbőségben, vérpan-
gásban, aranyérbén** s az ezzel járó
résztkór s kedélykór szokásos székre-
kedéseinél.

3. **Máj- és lépdegánatokban**, az epe
kivezető csöveinek hurutos bántalmainál,
sárgaságban, epekövekben, a pozs-
gerj és váltólázakból származott lépda-
goknál.

4. **Fejlődési sápkórban** s az ezen alu-
puló hószám zavaroknál, a görvélkór
torpid alakjainál s különösen vérsze-
génységi állapotoknál.

5. **A vesék és húgyhólyag hurutos
bántalmainál**, a kezdődő húgykő és fő-
vény-lerakódás eseteiben kitűnő húgy-
savoldó.

6. **A méh idült tömüléseinek, dagai-
nál, fehér folyás s rendetlen havad-
zásnál.**

7. **A nemis részek gyengeségeiben.**

8. **Angolkórban**, egyáltalában gyer-
mekeknek a szervezet ép és erős kifej-
lődését vas és mész tartalmazó fogva
meglepően elősegíti, egészséges embe-
reknek is üdítő italul szolgál, s külö-
nösen borral vegyítve a háztartásoknál
általános használatban van.

Egyedüli főraktár Bihar megye részére

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése
NAGYVÁRADON.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értési a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. leg-
közönséget, hogy izzólámpa körtéket tart raktáron 3. leg-
kaphatók **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, hon-
fényképező lámpák és nuntentemű izzólámpa különlegességek
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer-
gyáknaként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és **villamosmotorok** eredeti gyári
ivlámpák árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló
szénpalczák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellet
Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen.

„Nagyvárad Hitebank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölcsonöket

nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsonkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-

nyitvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsonöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó

számlára:

6 hóig elhelyezett **5⁰-00** kamatot
összeg után **5⁰-00** fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad.

Az igazgatóság.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban
4 utcai szoba s a hozzá tartozó mel-
lékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905.
november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénz-
tárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

HIRDETMÉNY.

A »**Biharmegyei takarékpénztár**« 1905. január hó
18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár
jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak
és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicseréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi
részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes
elismervény, végül 6 atvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány elle-
nében **1 drb. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**
Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.